

Disease Specific Certification Siriraj Acute Myeloid / Lymphoblastic Leukemia (SiAML)

รศ. นพ.วีรภัทร โอวัฒนาพานิช
อาจารย์จากภาควิชาอายุรศาสตร์

“ปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้ทีมได้รับรองมาตรฐานเฉพาะโรคคือ ความสามัคคีของทีมสหสาขาวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยทุกคนมีเป้าหมายเดียวกันคือ มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยมีผลลัพธ์การรักษาและคุณภาพชีวิตที่ดี”

การขอรับรองมาตรฐานเฉพาะโรค (Disease Specific Certification : DSC) มะเร็งเม็ดเลือดขาวเฉียบพลันในผู้ใหญ่ โดยเล่าถึงที่มาของโครงการว่า มะเร็งเม็ดเลือดขาวเป็นมะเร็งเม็ดเลือดชนิดหนึ่งที่พบได้บ่อย และเป็นโรคที่มีกระบวนการดูแลรักษาที่ซับซ้อนตั้งแต่การวินิจฉัยโรค การให้ยาเคมีบำบัด จนกระทั่งขั้นตอนการปลูกถ่าย สเต็มเซลล์ (Stem Cell) และเป็นโรคที่มีความรุนแรงและมีโอกาสเสียชีวิตสูงจากการทำงานของไขกระดูกล้มเหลว การติดเชื้อรุนแรง และเลือดออกในอวัยวะสำคัญต่างๆ ทางทีมจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยแบบสหสาขาวิชาชีพ เพื่อร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลผู้ป่วยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และมุ่งขยายผลในส่วนของการบริการ ด้านการวิจัย ด้านการบริการสุขภาพ และมุ่งให้เกิดกระบวนการรับรองมาตรฐานเฉพาะโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวเฉียบพลันทุกชนิด (ทั้งมัลติโลมัยต์และลิมโฟมัยต์)

ซึ่งก่อนที่จะมีการขอรับรองมาตรฐานเฉพาะโรค ทีมมีการเตรียมพร้อมโดยการประชุม ปรึกษาหารือกับทีมสหสาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักเทคนิคการแพทย์ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทุก ๆ 3 เดือน เพื่อระดมความคิดเห็นด้านการดูแลผู้ป่วยในแต่ละช่วง และมีการประเมินผล เก็บข้อมูลในแต่ละช่วงของการดูแลรักษาไปด้วย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการจนกระทั่งเกิดผลลัพธ์และกระบวนการที่เหมาะสมจึงมีการประเมินการรับรองมาตรฐานเฉพาะโรค นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงระหว่างทีมสหสาขาในหลายมุมมอง เช่น ระบบ Physician nurse coordinator ซึ่งเป็นระบบการดูแลในการเตรียมผู้ป่วยเข้าสู่กระบวนการปลูกถ่าย stem cell ระหว่างแพทย์กับพยาบาล ให้สมบูรณ์และรวดเร็วที่สุด เนื่องจากพบปัญหาว่าผู้ป่วยส่วนหนึ่งที่จำเป็นต้องปลูกถ่าย stem cell แต่ไม่พร้อมด้านการเตรียมผู้ป่วย จึงมีการพัฒนาระบบนี้ขึ้นมาเพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็วและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ความท้าทายในการปลูกถ่าย stem cell

ความท้าทายในการปลูกถ่าย stem cell คือ ปัญหาจำนวนเตียงสำหรับผู้ป่วยปลูกถ่ายในโรงพยาบาลไม่เพียงพอ เนื่องจากมีผู้ป่วยจำเป็นต้องปลูกถ่าย stem cell จำนวนมาก ประเด็นต่อมาคือ ผู้ป่วยที่ถึงเวลาปลูกถ่าย stem cell ไม่มีความพร้อม เพราะขาดการเตรียมความพร้อมที่สมบูรณ์ ทางทีมจึงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ระบบ step down ward และระบบ Physician nurse coordinator

1

ระบบ step down ward

เพื่อลด length of stay ในหอผู้ป่วยปลูกถ่าย stem cell ให้สั้นลง เมื่อผู้ป่วยเข้าสู่ระยะพักฟื้น และแพทย์ลงความเห็นว่ามีความปลอดภัยแล้ว จึงย้ายผู้ป่วยเข้าสู่ ward step down ทำให้ length of stay ในหอผู้ป่วยปลูกถ่าย stem cell สั้นลง เพื่อให้ผู้ป่วยคนถัดไปสามารถเข้ารับการปลูกถ่ายได้เร็วขึ้น

2

ระบบ Physician nurse coordinator

เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ป่วยให้สมบูรณ์ ตั้งแต่การวินิจฉัยโรค โดยการเตรียมผู้บริจาคที่เนื้อเยื่อเข้ากันได้ เตรียมความพร้อมเรื่องหัวใจ ปอด และสิทธิการรักษาให้พร้อม เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงการปลูกถ่าย stem cell ได้เร็วที่สุด

ผลลัพธ์และ ปัจจัยความสำเร็จ

ยกตัวอย่างเช่น อัตราการรอดชีวิตของผู้ป่วย เนื่องจากได้พัฒนาการระบบการปลูกถ่าย stem cell ให้มีความรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้จำนวนผู้ป่วยที่เข้าถึงการปลูกถ่าย stem cell มีจำนวนมากขึ้นต่อปี จากเดิมที่สามารถปลูกถ่ายได้เพียง 20 ราย/ปี แต่ผลลัพธ์ในปีที่ผ่านมาสามารถปลูกถ่ายได้ถึง 30 ราย/ปี ซึ่งผลลัพธ์การรักษาในระยะยาวมีอัตราการรอดชีวิตเทียบเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว ในผู้ป่วยสูงอายุ มีการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการจัดระบบ advance care planning ให้กับผู้ป่วยทุกราย และจากการเก็บข้อมูล การติดตามประเมินผลผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าว พบว่า ผู้ป่วยมีความพึงพอใจกับระบบ มีการติดตามเรื่องการคุย advance care planning และพบว่ามีการดูแลผู้ป่วยในกลุ่มนี้ได้สมบูรณ์มากกว่าผู้ป่วยในอดีต

สำหรับปัจจัยความสำเร็จที่ทำให้ทีมได้รับรองมาตรฐานเฉพาะโรคคือ ความสามัคคีของทีมสหสาขาวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด โดยทุกคนมีเป้าหมายเดียวกันคือ มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยมีผลลัพธ์การรักษาและคุณภาพชีวิตที่ดี ทุกคนในทีมจึงมีความพยายามที่จะพัฒนาให้แต่ละส่วนงานมีผลลัพธ์การรักษาที่ดี จากการมองเป้าหมายเดียวกัน เกิดความสามัคคี จึงทำให้ผลลัพธ์การทำงานออกมาดี มีประสิทธิภาพ

สุดท้าย รศ. นพ.วีรภัทร โอวัฒนาพานิช กล่าวถึงแนวทางในอนาคตของทีมว่า จะมีการพัฒนา ขยายศักยภาพในการปลูกถ่าย stem cell ไปยังศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปลูกถ่าย stem cell ของศิริราชให้มากยิ่งขึ้น จากนั้นจะมีการจัด Physician nurse coordinator ระหว่างโรงพยาบาลเครือข่ายที่มีมากกว่า 10 โรงพยาบาลทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเตรียมความพร้อมกับโรงพยาบาลเครือข่ายต้นทาง โดยที่ไม่จำเป็นต้องมาที่ศิริราช ทำให้ผู้ป่วยลดระยะเวลาการเดินทางไปมาระหว่างโรงพยาบาล จากการจัดระบบลำดับในการปลูกถ่าย stem cell ระหว่างโรงพยาบาล จะทำให้ผู้ป่วยเดินทางมาที่ศิริราชเมื่อถึงเวลาในการปลูกถ่ายจริง ซึ่งทำให้ผู้ป่วยมีความสะดวกมากขึ้น และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการ